

VISSZHANG

GAZDASÁGPOLITIKAI ÉS TÁRSADALMI UJSÁG

Tollhegygyel

Gyula város veterán krónikása, Kohn Dávid, szomorúan elmélkedhetik az irodalmi sikerek mulandóságán és relatív értékén. Két évvel ezelőtt könyvet írt „Hatvan év múltán” címmel és két év múlva tapasztalhatja nagy rezignációval, hogy Gyulán még azok sem olvassák el a könyveket, akiket személyi kapcsolatok fűznek az íróhoz, vagy az irodalmi mű tartalmához. Így járt egykori munkahelyével, a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesülettel is, melynek alapításáról tárt fel egy érdekes, de — mint utólag kiderült — a valóságban nem teljesen fedő epizódot a könyv egyik visszaemlékezésében. És ime, kiderült, hogy a jeles intézet vezetői közül senki sem olvasta el ezt a visszaemlékezést, csak most, két esztendő múltán, vettek róla tudomást, amikor maga a szerző hívta fel rá a figyelmet.

Nem tudjuk, mi késztette az igazgatóságot arra az éles visszautasításra, amivel oly nagy fájdalmat okozott az öreg krónikásnak, hogy négyoldalas válaszirratban védekeznek ellene. Nem tudjuk és nem is tartjuk érdekesnek. Mert a tárgyi igazságot nem fedi ugyan az öregur megállapítása, de a lényegen nem sokat változtat az, hogy Wallfisch Bernát, vagy Bak Salamon foglalt-e helyet a takarékpénztár első választmányában. Mindkettő kereskedő volt, mindkettő zsidó volt, érthető, hogy a mai atmoszférában egyik sem kívánatos elem, de ez mit sem változtat a multon és a tényeken. Wallfisch Bernát emlékének nincs szüksége arra, hogy idegen tollakkal és valójában be nem töltött tisztségekkel szépítgessék, van neki ennél nagyobb érdeme: az, hogy nagyapja volt Molnár Ferencnek. A Békésmegyei Takarékpénztári Egyesület legrégibb és legtekintélyesebb intézete a vármegyének és előkelő helyet foglal el az ország pénzügyeinek sorában. De hol van ez az előkelő pozíció a Molnár Ferenc pozíciójától, melyet világviszonylatban elfoglal az irodalom és kultúra terén?

Tehát nem Wallfisch Bernát volt, hanem Bak Salamon, mondja az öreg krónikás. De még ha ebben is tévedne, akkor is helytálló volna az a megállapítása, hogy a finom és előkelő gondolkodású pénzügyi intézet — igen helyesen — nem zárta ki vezetőségéből az odaváló zsidó szakembereket. Hiszen köztudomású, hogy igazgatóságának tagjai közt foglalt helyet Weisz Mór is, Braun Mór is, mindketten zsidók, mindketten prominens vezetői a kereskedőtársadalomnak. A mór megtette kötelességét, a mór mehet. De miért kell most a menesztésen kívül még meg is tagadni a Mórokat?

Másodszor is megsemmisítette a tábla a Leó-perben hozott törvényszéki ítéletet

Valóságos tengeri kigyóvá dagad már az a sajtóper, amelyet még a múlt év elején indított Balázs Árpád újságíró Vermes Ernő szerkesztő ellen, a Magyar Alföld egyik cikke miatt, melyet a feljelentő magára nézve sértőnek talált. A gyulai kir. törvényszék a múlt évi június 10-én tárgyalta első ízben a sajtópert. A törvényszék elutasította a vádlottnak a valóság bizonyítása iránt előterjesztett kérelmét és bűnösnek mondotta ki Vermes Ernőt sajtó útján elkövetett becsületsértés vétségében, amiért 50 pengő pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban háromévi próbaidőre felfüggesztette.

Fellebbezés folytán a szegedi kir. tábla elé került az ügy. A múlt évi december 15-én volt a fellebbviteli főtárgyalás, melyen a tábla a törvényszék ítéletét, továbbá a valóság bizonyításának elrendelését megtagadó végzését a védelem által előterjesztett semmisségi okokból megsemmisítette és az ügyet azzal utalta vissza a törvényszékhez, hogy a vádlott által ajánlott bizonyítást, valamint a főmagánvádló által esetleg indítványozandó ellenbizonyítást folytassa le és hozzon a kifejlődőnek megfelelő újabb határozatot. Figyelmeztette határozatában a tábla a törvényszéket, hogy a bizonyítást a vádlott részéről megjelölt körülmények tekintetében, az általa felsorolt tanúk kihallgatásával és a bemutatott hírlapi cikkek felolvasásával, valamint a főmagánvádló által felajánlandó és a valóság bizonyításával szoros kapcsolatban álló ellenbizonyítás felvételével kell foglalkoztatni.

Ezévi március 3-án tárgyalta az ügyet másod ízben a gyulai kir. törvényszék. A második főtárgyaláson a főmagánvádló a vádlott bizonyítási indítványával szoros kapcsolatban nem álló, széleskörű ellenbizonyítási indítványt tett, aminek a törvényszék helyt adott és az ellenbizonyítást le is folytatta. Nem hallgatta ki azonban a törvényszék a védelem által hivatkozott Metz József tanut, s a védelem mindezekért semmisségi panaszt jelentett be. A bizonyítási eljárás lefolytatása után a bíróság ismét megállapította Vermes Ernő

bűnösségét, a büntetés alól azonban a Bv. 18. §-a alapján felmentette, annak megállapítása mellett, hogy a főmagánvádló a Bv. 18. §-a alá eső olyan jogellenes és kihívó magatartást tanúsított, melynek a hírlapi polémia és a vádbeli cikknek a vádlott részéről történt megírása lett a következménye.

Ezt az ítéletet is mindkét részről fellebbezték és így került a Leó-per április 17-én másodszor is fellebbviteli főtárgyalásra a szegedi kir. tábla előtt. Curry Richárd táblai tanácselnök vezette a főtárgyalást, melyen Sáfár Sándor táblabíró ismertette az ügy bonyodalmas előzményeit. Amikor a második törvényszéki tárgyaláson lefolyt bizonyítási eljárás ismertetésére került a sor, az előadó táblabíró megállapította, hogy a törvényszék tévedett és a védelem által felhozott semmisségi okot valószínűleg meg azzal, hogy nem rendelte el Metz József tanukénti kihallgatását, holott Metz József tanuvallomása a tábla megítélése szerint döntő fontosságú lehet a per kimenetelére nézve.

A kir. tábla rövid tanácskozás után nyilatkozatra szólította fel a peres feleket arra nézve, hogy kívánják-e Metz József kihallgatását?

A főmagánvádló jogi képviselője ellenezte Metz kihallgatását, míg dr. Burger Béla védő ragaszkodott Metz kihallgatásához arra az esetre, ha a tábla a rendelkezésre álló bizonyítási anyagot nem találná elegendőnek a vádlott felmentésére.

Újabb tanácskozás után kihirdette Curry elnök a tábla végzését, mely szerint

a kir. tábla az elsőfoku ítéletet teljes egészében megsemmisítette

és az ügyet újabb határozathozatal végett visszaadta a törvényszéknek. Megállapította a kir. tábla, hogy Metz József kihallgatásának mellőzésével súlyos sérelem érte a védelmet, az ellenbizonyításnak a tábla által megállapított kereteken túl való kiterjesztése pedig lehetetlenné tette a tiszta tényállás megállapítását. Az új tárgyaláson lefolytatandó bizonyítás és ellenbizonyítás módjára nézve most már a tábla ad részletes utasítást a törvényszéknek.

Ezzel a táblai határozattal tehát hatálytalanná vált a törvényszék ítélete és annak indokolása és megdőlnék mindazok a megállapítások, amelyeket az ítélet indokolása magában foglal.

Helyreigazító nyilatkozat

A „Visszhang” tekintetes szerkesztősége, Gyula.

A „Visszhang” című ujság 1938. márc 6-i kelettel megjelent II. évfolyam 10-ik számában annak első oldalán „Végre megdőlt a bűdösparaszt”-ozás vádjára a Leó-per második törvényszékifőtárgyalásán, című cikkel kapcsolatosan Balázs Árpád lapszerkesztő gyulai lakos ügyfelem képviseletében a sajtótörvény 20-ik §-ában foglaltakravaló hivatkozással kérem a következő helyreigazító nyilatkozat közzétételét és pedig a sajtótörvény 20-ik §-nak 2-ik bek. szerint ugyanazon a helyen, ahol a fent idézett című közlemény megjelent.

1) Valótlán az, hogy „végre megdőlt a „bűdös paraszt”-ozás vádjára a Leó-per második törvényszéki tárgyalásán” és ezen című cikk következő része: „Mahó ugyanis vallomásával tisztázta a

Vermes Ernő terhére terjesztett „bűdös paraszt” vád lényegét. Elmondotta, hogy mikor ő a Magyar Alföld szerkesztőségének a tagja volt, egy alkalommal Vermes Ernővel és Balázs Árpáddal együtt hárman voltak az ujság szerkesztőségében, ekkor belépett oda a lap egyik kihordója és bejelentette, hogy a lap egyik előfizetője nem váltotta be a hátralékos előfizetési nyugtáit, sőt még becsmérőleg, sértő módon is nyilatkozott magáról a Magyar Alföldről. Erre Vermes Ernő felháborodva csak annyit mondott: „no majd elbánnok én az ilyen paraszttal be fogom perelni.” Határozottan kijelentette a tanu, hogy a sértő megjegyzést nem a földmives társadalomra, hanem csak egy ildomtalanul viselkedő, hátralékos előfizetőre

tette Vermes Ernő és az sem bizonyos a tanu szerint, hogy ez a sértő jelzővel aposztrofált egyén gazdálkodó volt-e, vagy más volt a foglalkozása. Ezzel a határozott és meg nem cáfolható tanuvalomással végre tisztázódott és végképp megdőlt Balázs Árpádnak az a célzatosan terjesztett és a valóságnak meg nem felelő hiresztelése, hogy Vermes Ernő valamikor „bűdös paraszt”-nak szidalmazta volna a gazdatársadalmat”- szintén nem felel meg a valóságnak, illetve az idézett cikknek ezen része hamis színben tünteti fel a főtárgyaláson történeteket. Ezzel szemben való az, hogy a gyulai kir. Törvényszék a Balázs Árpád hirlapíró ügyfelem sérelmére sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt Vermes Ernő vádlott ellen indított bűnügyben az 1938. márc 3-án megtartott főtárgyaláson B.1448—1937. sz. alatt meghozott ítéletében tényként állapította meg dr. Csige Varga Antal, dr. Marik Dénes, Tábor József Nagy P. István és Mahó Dénes érdektelen tanuk vallomásaival, hogy a Békés című lap egyik cikkében vádlott ellen azt állította, hogy a vádlott a parasztokra vonatkoztatva a „bűdös paraszt” kifejezést használta s hogy a vádlott ezt a kifejezést a Dürer nyomdában Metz József kisgazdapárti elnök viselkedését illetőleg valóban használta is oly formában, hogy amikor az egyik újságkihordó 1937. tavaszán azt jelentette vádlottnak, hogy nevezett kisgazda nem fizet elő az újságra és kijelentette, hogy olyan lapot nem olvas, mint a Magyar Alföld, vádlott azt a kijelentést tette, hogy elbánik a bűdös paraszttal, majd megmutatja neki, majd kikészíti. A kir. Törvényszék ide vonatkozóan bizonyítottan találta, hogy a vádlott a „bűdös paraszt” kitételt valóban használta Metz Józsefre vonatkoztatva, tehát amikor erről a Békésben cikk jelent meg, ez a cikk a tényt a valóságnak megfelelően közölte. A gyulai kir. Törvényszék hivatkozott ítélete semmi tényállást a felvett bizonyítékok alapján nem állapított meg abban a tekintetben, hogy ügyfelem Balázs Árpád azt hiresztelte volna, hogy Vermes Ernő valamikor is „bűdös paraszt”-nak szidalmazta volna a gazda társadalmat; ennek az állítólagos hiresztelésnek megtörténte vagy meg nem történte tekintetében a bíróság ítéletében nem is állapít meg tényállást.

2. Valótlan a hivatkozott cikknek azon tényállítása, hogy Balázs Árpád sértett ügyfelem „a per kereteit túllépő ellenbizonyítást ajánlott fel”; ezzel szemben való az, hogy a gyulai kir. törvényszék az ügyfelem által a valóság bizonyítása tekintetében ajánlott ellenbizonyítást teljes terjedelmében mint az ügyre tartozót elrendelte és foganatosította is, mindössze csak a vidéki tanuk kihallgatását mellőzte azzal az indoklással, hogy az ezekkel bizonyítani kívánt tényekre a kir. Törvényszéknek már más bizo-

nyítékok is állanak rendelkezésére.

3. Valótlan a fent idézett című cikknek azon állítása, hogy „a bíróság egy munkaügyi per irataiból hitelesen megállapította, hogy a kérdéses időben Balázs Árpád a saját bejelentése szerint önállóan és mindenkitől függetlenül intézte a Békés szerkesztését”; — ezzel szemben való az, hogy a bíróság a hivatkozott B.1448—1937. sz. ítéletében a P.993—1937. számú munkaügyi per irataiból tényként állapította meg, hogy 1937. jan 1-től 1937. máj. 15-ig a Békés szerkesztését és teljes szellemi irányítását Balázs Árpád ügyfelem vé-

gezte; tényként állapította meg a hivatkozott B.1448—1937. sz. ítélet továbbá azonban azt is hogy a Békésben megjelent cikkek megírásában munkatársait Balázs Árpád ügyfelem nem irányította, őket cikkeik megírásában nem befolyásolta és cikkeik kéziratában javításokat nem eszközölt, de azoknak a Békés című lapban közzétételét ő eszközölte.

Gyula, 1938. április 1.

Tisztelettel:
Dr. Fóris Gyula
ügyvéd.

Összes állításainkat fenntartjuk.

Rendkívüli kedvezmény!

„TÖREKVÉS”

bevásárlási könyvecskére

7 és fél havi részletre

minden szükségletét beszerezheti

a legszolidabb készpénz árban!

Iroda:

GYULA, Városház-u. 9.

Vitéz Láng Ernő a szarvasi járásbíró elnöke

Mint a hivatalos lap közli, a kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére vitéz Láng Ernő törvényszéki bírót, a gyulai törvényszék büntetőtanácsának vezetőjét, a szarvasi járásbíró elnökévé nevezte ki.

Vitéz Láng Ernő tizenhét éven át működött Gyulán, előbb mint büntető járásbíró, majd a törvényszék büntetőtanácsának tagja lett, utóbb a vizsgálóbírói tisztet töltötte be és végül a bün-

tetőtanácsnak lett vezetője. Hosszu működési ideje alatt minden téren nagy tudással, körültekintéssel és igazságszeretettel fejtette ki igazságszolgáltatási hivatását, amivel felettis hatóságainak elismerését és a jogkereső közönség megbecsülését vívta ki magának. Társadalmi téren is sokoldalú tevékenységet fejtett ki és távozása nagy sajnálatot kelt Gyula város egész társadalmában.

Gyula és Békéscsaba az Eucharisztikus Kongresszuson

Szép számban zárandokoltak el Gyula és Békéscsaba római katolikus hívei a budapesti Eucharisztikus Világkongresszusra. Gyuláról zsufolt zárandokvonat vitte csütörtökön Budapestre a híveket, de sokan utaztak féláru kedvezményrel a rendes személyszállító vonatokon is.

Külön megemlést érdemel, hogy a gyulai Columbia textilgyár május 23-ától 30-áig terjedő időre egyheti fizetéses szabadságot engedélyezett összes alkalmazottjainak, hogy római katolikus alkalmazottai a kongresszuson részt vehessenek. Ezenkívül a gyár saját költségén egy hatalmas teherautón és pótkocsin 50 gyári alkalmazottat küldött fel Budapestre az Eucharisztikus Kongresszusra.

Azok számára, akik Budapestre nem utazhattak, Gyulán is rendezett az egyház eucharisztikus ünnepségeket. Szerdán este 9-től 11 óráig Szentségimádás volt a belvárosi anyateplomban, közös imádsággal, énekkel és elmélke-

déssel. A Józsefvárosból és Máriafalváról körmenetben vonultak fel a hívek a Szentségimádáshoz. Áldozócsütörtökön délután 4 órakor a gyermekek eucharisztikus ünnepélyét tartották az anyák napjának keretében. A szépen sikerült ünnepélynek a belvárosi katolikus iskola volt a színhelye. Este a májusi ájtatosság után körmenet vonult a józsefvárosi templomba, ahol Te Deummal végződött az ünnepség.

Békéscsabán hasonló bensőséggel ünnepeltek a katolikus hívek. Békéscsabáról két zárandokvonat indult Budapestre, az egyik szerdán reggel, a második szombaton reggel, mindkét vonatot teljesen megtöltötték az eucharisztikus kongresszus csabai zárandokai.

Hallotta? . . .

— hogy Békéscsaba város képviselőtestülete kedden, május 31-én tartja rendes havi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata 12 pontból áll.

Szandál és szandalet különleges-ségek nagy választékban s olcsó árban a TANAI divatházban. Gyulán (Merkur bevásárlási helye.)

„Országunk istápjá”

Nemcsak a katolikus egyháznak ünnepe az eucharisztikus kongresszus, ünnepe az egész nemzetnek és az egész magyarságnak. A világ egész nyilvánossága előtt mutatkozik meg ez a kis ország s azt mutatja fel, ami benne érték és — hinni akarjuk — örökkévalóság legalább a földi törvények s az emberi szemlélet szerint: ragaszkodás a vallás kultúrájához és a kultúra vallásához, ragaszkodás a rend pilléreihez s ahhoz a civilizációhoz, mely a polgárosultságnak, a társadalmi konszolidáltságnak nemcsak egyik feltétele, de levegője is.

A katolicizmus nagy ünnepe a nemzetnek is nagy ünnepe. Az egy igaz Istent imádhadjuk akár melyik templomban, egy Istennek segítségéért könyörgünk és egy nemzetnek megsegítéséért fohászunk. Szent István szentje nemcsak a katolikus egyháznak, szentje a magyar nemzetnek is. Nemzeti szent s a nemzet szentnagyjának őszinte és bensőséges tisztelet jár nemcsak a katolikus egyháznak, de minden magyar részéről.

A keresztény és nemzeti politika Szent Istvánnal kezdődött s az utódokra csak az a feladat várt, hogy ezt a politikát a maga tisztaságában és emelkedettségében őrizték meg s adják tovább az utánuk következőknek. S ha most egy pillanatra magunk elé idézzük a kilenc évszázados multat az egymás sarkába lépő, vágatva rohanó események egy tanulságot mégis adnak nekünk: a nemzet akkor volt nagy, amikor hűséges maradt a nagy király tanításához s a nemzet a süllyedés útjára akkor tévedt, amikor álpróféták a szentistváni hagyományok útjáról letérítették. „Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga,” — fohászodott ez az elárvult magyar nép szent királyához, amikor az „országunk istápjá” nem volt más csak a nagy királyra való emlékezés.

Kilencszáz éves keresztény kultúrát tár a nagy világ elé most ez a kis ország s ez a kilencszáz éves keresztény mult s ezredév, ami a honalapítástól már bőséggel telt el, hatalmas jogcíme a magyarság minden kívánságának. Budapest felé fordul most a világ katolikusainak lelke, az egész világ kereszténysége ünnepli a keresztény magyarságot.

Ennek a nemzetnek nem is kell új utakat keresni, csak folytatni kell azt a nagy utépítést, aminek irányát első nagy királyja jelölte ki a szeretet, a türelem és hűség örök ígéivel.

Nyári újdonságok!

NEUMANN divatházában, Gyulán.

Selyem- és mosóárunkban

gyönyörű

választék, alcsó árak!

Május 29: Hősök Emlékünnep

Törvény rendelkezik róla, hogy minden évben a világháboruban elesett hős magyar katonák emlékének szenteljék országsszerte május utolsó vasárnapját. Az idén május 29-ére esik a Hősök Emlékünnep, melyet Gyula város közönsége ezúttal is a szokott kegyelettel fog megünnepelni.

Az ünnepségek során délelőtt fél 9 órakor megkoszorúzzák a József főherceg laktanya falában elhelyezett 2-es honvéd emléktáblát, azután istentiszteletek következnek, még pedig 9 órakor szentmise lesz a belvárosi r. k. anyateplomban, 9 órakor a református templomban, fél tízkor az izraelita templomban, 10 órakor az ág. evangélikus templomban és fél 11 órakor a gör. kel. templomokban tartanak istentiszteletet.

Tizenegy órára gyülekeznek a fegyveres erő alakulatai, a hatóságok képviselői, az iskolák, egyesületek és különféle küldöttségek az Országzászló körül és ott folyik le a hivatalos ünnepély a következő műsorral:

1. Magyar Hiszekegy, előadja a leventezenekar.

2. Harsányi Pál ref. esperes, felsőházi tag ünnepi beszéde.

3. Gombos János verset szaval.

4. Himnusz, előadja az Erkel Dalkör és a Ref. Énekkar.

Az ünnepély befejeztével a frontharcosok és hadirokkantak küldöttsége a városháza elé vonul és megkoszorúzza az ott elhelyezett emléktáblát.

Délután az egyházak a hősi síroknál emlékeznek meg az elesett hősekről, még pedig háromnegyed 4 órakor a köztemetőben, 4 órakor a református temetőben és a Szent József, valamint Szentháromság temetőben, 5 órakor az izraelita temetőben.

Kedvezőtlen idő esetén az Országzászló előtti ünnepélyt a népkerti pavillonban fogják megtartani.

A Hősök emlékűnnepén előreláthatólag ott lesz a város egész hazafias közönsége.

Békéscsaba társadalma is méltó keretek közt áldoz a hősök emlékének. Délelőtt 11 órakor a Ferenc József téren levő 101-es emlékmű előtt lesz az ünnepély, melyen Csoma Gyula polg. iskolai h. igazgató mond emlékbeszédet.

Olcsó és jó szálloda Pesten a

METROPOLE,

a Rákóczi uton 150 kényelmes szoba 4 pengőtől, teljes pénzióval 9 pengőtől. — Az étteremben szegedi Farkas Jóska muzsikál, a télikertben délután és este Virány jazz játszik a tánchoz. Hallgassa meg mindkét zenekart rádió. Adjon barátainak találkozt, hívja meg őket vacsorára a

METROPOLE-ba

SCHIEBERT LÁSZLÓ

könyv-, irodacikk-, írógép-üzlete

Telefon: **UJ HELYISÉGBEN**

1-99. **GYULA, Petőfi-utca 5. (Kömlóval szemben)**

Előzetes, gyors, pontos, olcsó és megbízható!

Nem tudták a szerzőt megállapítani, ezért elhalasztották Schneider Mátyás sajtóperének tárgyalását a „Magyar Alföld“ ellen

A múlt évi november 14-én élehangú támadó cikk jelent meg a „Magyar Alföld“-ben ezzel a címmel: „*Likvidálni kell a Pfaff és Schneider-klikket!*“ A cikk a városi ügyészválasztással foglalkozott és olyan kijelentéseket tartalmazott, amelyeket Schneider Mátyás, a NEP gyulai elnöke, sértőnek talált magára nézve és sajtóper indított a cikk szerzője ellen.

Tábor József, a lap felelős szerkesztője vállalta a szerzőséget és ő állott ezért szerdán, május 25-én vádlotként a törvényszék büntetőtanácsa előtt. A főtárgyalást dr. Kulitz Béla törvényszéki bíró vezette.

A főtárgyalási elnök békítési kísérletei meghiúsultak, mert a sértett Schneider Mátyás nem akart békülni, *bírói ítéletet kért*. Ezután megkezdődött Tábor József vádlott kihallgatása, aki általános meglepetésre azzal kezdte vallomását, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert az *inkriminált cikket nem ő írta*.

— A rendőrség előtt ön vállalta a szerzőséget, — figyelmeztette az elnök.

— Ott nem mutatták meg a kéziratot, — felelte erre Tábor, — most látom a kéziratból, hogy az nem az én írásom, hanem Döm-jén Miklós volt munkatársamé, aki bucsu nélkül távozott Gyuláról.

Dr. Tury Ferenc, mint a főmágnvádó képviselője utalt arra, hogy Tábor saját vallomása szerint együtt írta, illetve megbeszélte a cikket Döm-jénnel, a cselekményért tehát Tábor is felel. Beccsoltja a „Magyar Alföld“ múlt évi november 18-iki számát, melyben Tábor a saját neve alatt válaszol Schneider Mátyásnak az inkriminált cikkekre vonatkozóan közzétett nyílttéri nyilatkozatára. Így tehát minden körülmények közt szerzőnek tekintik Tábor is, de a maga részéről is kéri a nyomozás lefolytatását a vádlott nyilatkozatának tisztázására.

A törvényszék ezután *elnapolta* a főtárgyalást és a vizsgálat kiegészítése céljából a vizsgálóbíróhoz utalta vissza az ügy iratait. A vizsgálat befejezése után a vizsgálóbíró a sértettet új vádirat benyújtására fogja felhívni.

Épület- és tűzifa

előnyösen beszerezhető

LOWY ÉS LAUFER

fakereskedőknél, GYULA

Pünkösdre Opalin inget

Müselyem ing félujjal	5.90
„ „ „ hosszú ujjal	6.30
Divatcsikos	7.50
Opalin ing tartalék gallérral	9.80
„ csikos tartalék gallérral	10.80

TANAI DIVATHÁZ GYULA
(Merkur bevásárlási helye)

Hallotta? . . .

— hogy 52 békésmegyei vitézt, illetve vitézi várományost avatott fel a kormányzó a múlt vasárnap Székesfehérvárott. A felavatott tiszti vitézek közt volt Békéscsabáról dr. Szilassy Antal ügyvéd és dr. Petenyi László tiszti orvos, Gyomáról Váry József fakereskedő, dr. Molnár Kálmán járásbíró. A legénységi vitézek között Gyuláról: Embő Ferenc és Demkő István, Békéscsabáról Mátyás András, Hódi János, Köhalmi Mihály. Ugyanekkor avatta vitézzé a kormányzó vitéz Tar Antal hősi halált fivérét.

— hogy a szegedi tábla egyhónapi fogházra emelte fel Pataki Lajosnak az „Ököl“ szerkesztőjének büntetését a vitéz Jánossy Gyula sérelmére elkövetett rágalmozásért. A gyulai törvényszék annakidején 60 pengő pénzbüntetésre ítélte Patakit, amit most a tábla egy hónapi fogházra emelt fel és ha az ítélet jogerőssé válik, úgy elég hosszú ideig elmélkedhetik majd Pataki szabómester ur a Reisz Miksa-ucca átkeresztelése felett.

Óra, ékszer, AJÁNDÉKTÁRGYAK

minden árban, nagy választékban és legolcsóbban kaphatók

KLEIN LAJOS

óra, ékszer és szemüveg kereskedésében

BÉKÉSCSABÁN

Kat. bérpalota. Szent István-tér 9. sz.
Tört arany és ezüst vétel és csere.

KIRÁLY MOZGÓ

GYULA, Telefon: 182.

Május 28 szombat

BANJÓ

Május 29 30 vasárnap hétfő

A BIBOROS FUTÁRJA

Hangos hirdók

Május 31 junius 1
kedd szerda

MADAME

(Névtelen asszony)

Előadások kezdete: vasár- és ünnepnap 2, negyed 5, háromnegyed 7 és 9 órakor, hétköznapokon negyed 5, háromnegyed 7 és 9 órakor.

Hallotta? . . .

— hogy Kenyeres-Kaufmann Miklóst, a magyar politikai élet szélhámosát, a kuria is hathónapi fogházbüntetésre ítélte és az ítélet már jogerős. Két évvel ezelőtt semmisítették meg a mandátumát, amikor kiderült róla, hogy Kaufmann Mózes Jakab a neve, nem evangélikus, hanem zsidó vallású és nem is magyar állampolgár. Tizenkétrendbeli okirathamisítással és egyrendbeli csalással vádolva került a bíróság elé, melynek ítélete most véget vetett kalandos karrierjének.

Autókellékek

cséplési üzemanyagok

ÁSVÁNYOLAJ

PNEUMATIK

GÉPSZIJ, stb.

Szécsi Márton

cégnél, GYULÁN.

Hallotta? . . .

— hogy a szegedi izraelita községkerület, melynek kötelékébe a gyulai és békéscsabai hitközségek is tartoznak, csütörtökön délelőtt tartotta Szegeden rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen dr. Tardos Dezső elnökhelyettes, a békéscsabai izr. hitközség elnöke mondott megnyitóbeszédet.

A békésmegyeiek Budapesten a

Metropoleban találkoznak

Rákóczi-ut 58.

Pompás új kávéháza, János-vitéz sörözője, gyönyörű télikertje a főváros látványossága. Olcsó, kényelmes szobák, előnyös penzióárak. Cigány: Farkas Jóska. Jazz-tánc: Virány swingorchestra.

Próbálja meg egyszer

Ön is

a METROPOLE-t

A ruhakeresés bizalom kérdése?

Akkor keresse fel Tisch Ernő ruhaüzletét!

Békéscsaba: Szent István-tér 10.

Külön méretosztály.

Gyula: Városház-u. 4.

Régi emlékek, régi riportok

Egy hétig az elszakadt Fiumében

(Megjelent Az Est 1918. november 8-iki számában.)

(Ebben a rovatban régi eseményekről írt régi riportokat hozunk amelyek érdekességüknek fogva ma is aktuálisak.)

Október 29-én vette birtokába a Horvát Nemzeti Tanács a magyar kikötővárost és azóta megszakadt minden összeköttetés Fiume és az anyaország között. Drámai gyorsasággal peregték az események. A kormányzó elutazott, az államrendőrség megszűnt, menekült aki csak tehetett, már az első napon. Ezek igen nagy viszontagságok közepette haza is jutottak a Délivasut osztrák vonalán, akik azonban az első napon el nem utazhattak, nem tudtak kimozdulni többé a fiumei egérfögből.

Jekelfalussy kormányzó 29-én délután írta alá azt a jegyzőkönyvet, amelyben átadta a kormányzói palotát a jugoszláv tanács kiküldöttének és nyomban vonatra ült. Távozása nagy elkésere-
redést keltett a magyarság körében. A Nemzeti Kaszinóban egybegyűlt magyarok élesen kritizálták eljárását és igen elkésere-
dett kifakadások hangzottak el a kormány ellen, hogy védtelenül, tanácstalanul és ellátatlanul hagyott ellenséges területen hatezer magyart.

Ezalatt egyre szaporodtak Fiume állami épületein a horvát lobogók. Kora délután megszállták a vasuti állomást, este a postát. Délután félhatkor fegyverek durrogása és óriási néptömeg leirhatatlan üdvívalgása között felrepült a horvát lobogó a kormányzói palota ormára. Néhány másodperccel utóbb egy összetépett, bemocskolt, leköpködött, formátlan vászondarabot tiport lábbal a tomboló tömeg, a magyar lobogó volt.

A késő éjjeli órákig tartott a hejehuja Fiumében. Megszűnt a zárórarendelés, a kávéházak és vendéglők hajnalig nyitva maradtak, horvát és olasz csoportok énekelve járták be az uccákat.

Másnap, 30-án horvát és olasznyelvű plakátokat ragasztottak ki az uccákon. Rojcscevic susáki kerületi főnök tudatta a lakossággal hogy a szlovén-horvát-szerb nemzeti tanács parancsára átveszi Fiume közigazgatását. Személy és vagyonbiztonságot biztosít mindenkinek nemzetségre való különbség nélkül. Felszólítja a lakosságot, hogy óvja meg a közrendet és nyugalmat és tartózkodjék minden uccai tüntetéstől.

A felszólításnak nem volt sok foganatja, mert már a délelőtti órákban óriási tüntetőmenet kísérté át Rojcscevicot Susákról Fiuméba. Rojcscevic autón a kormányzói palotába ment és végleg berendezkedett a kormányzó dolgozószobájában. Ezalatt átvették a horvátok a rendőrséget. Derencsin Xavert, a megszüntetett olasz városi rendőrség volt főkapitányát nevezték ki rendőrigazgatóvá, aki a városi rendőrség tagjaiból az önként jelentkezett polgárőrségből és a magyar államrendőrség fiumei, vagy horvát illetőségű tisztviselőiből és legénységéből szervezte meg hevenyészett gárdáját.

Mialatt a horvátok így berendezkedtek, ülést tartott az olasz nemzeti tanács is, Ezen az ülésen kimondották, hogy Fiume az olasz anyaországhoz tartozónak vallja magát. Vio polgármester elnökölt a nevezett ülésen. Elmondta, hogy a háboru alatt kénytelen volt jó viszonyban élni a magyar kormánnyal, mert különben veszélyben forgott volna Fiume közéleti-mezése. Ez azonban mit sem változtatott érzelmein, ő maradt aki volt: testestől-lelkestől olasz. Kéri polgártársait, ítélkezzenek felette. Ha méltatlannak tartják, úgy nyomban elhagyja állását.

A polgármester könnyezve fejezte be beszédét. A nemzeti tanács lelkesen ünnepelte érte. Eljeneztek, tapsolták, majd így kiáltottak fel:

— Viva il nostro sindaco!

Ezzel Viot az immár olasz Fiume sindacojává (Olaszországban ez a polgármester neve) kiáltották ki.

Délután az ucca vette át a szót. Huszezer főnyi olasz tüntető tömeg járta be az uccákat olasz sávójai lobogók alatt. A házakon olasz lobogók, az ablakokban Zanella Rikárd babérkoszorús képe. A tömeg megállt a Dantetérén, ahol egy szálloda erkélyéről dr. Bellasich Salvatore ügyvéd a következő proklamációt olvasta fel:

„A fiumei olasz nemzeti tanács mai teljes ülésében kimondotta, hogy a népek önrendelkezési joga alapján Fiume városa, mely eddig corpus separatum volt, egyesül az olasz anyaországgal. A fiumei olasz nemzeti tanács az október 29-iki eseményekkel szemben (a horvát megszállás) Amerikának, a szabadság és demokrácia szülőanyjának oltalma alá helyezi magát és bevárja a béketárgyalások végleges döntését.”

Leirhatatlan az a hatás, melyet a proklamáció a tüntetőkből kiváltott. Az emberek egymás nyakába borultak, csókolóztak és az extázis legmagasabb fokán tüntettek Olaszország mellett.

Ossoinack András, Fiume magyar országgyűlési képviselője, az események hatása alatt kijelentette, hogy nem tekinti magát tovább a magyar parlament tagjának. A magyar állam reprezentánsai — mondotta Ossoinack — megszöktek Fiuméből, a magyar kormány cserbenhagyta Fiumét, ezzel megszűnt Fiume és Magyarország között minden kapcsolat, ő tehát nem tagja többé a magyar parlamentnek és mint egyszerű fiumei polgár, az olasz nemzeti tanács rendelkezésére bocsátja magát.

A horvát hatóságok rossz szemmel nézték ezt a nagyarányú olasz manifesztációt és másnap már megkezdődtek a megtorló intézkedések. Derencsin főkapitányt erélytelensége miatt elmozdították, az olasz polgárőrség fegyvereit elszedték, az olasz zászlókat mindenhol elavoltították. Katonai rendőrséget szerveztek és a rend fentartására kivezényelték

a felszabadított és felfegyverzett szerb hadifoglyokat is.

A táviró és telefonforgalom teljesen megszűnt, levelek, újságok október 29-ike óta nem érkeztek Magyarországból. A Fiumében rekedt magyarságnak sejtelve sem volt róla, hogy mi történik az anyaországban. Elutazni senki sem tudott, a horvát vonalon minden utast kifosztottak, a „zeleni káder” martalócai, a vonatok csak Kaproncáig közlekedtek, onnan tizenöt kilométeres gyalogutat tehetett meg Gyékényesre az, aki odáig bántódás nélkül eljutott. A horvát hatóságok még a legszükségesebbkézipoggyászátvitelét sem engedték meg a határon. A Délivasut osztrák vonalán is lehetetlen volt az utazás, St. Peternél senki sem juthatott tovább. Így hát nem maradt egyéb hátra a magyarok számára, mint Fiumében maradni és rezignáltan bevárni a történéseket.

A Nemzeti Kaszinó maradt továbbra is a magyarok gyülekező helye. Néhány nap óta működik a magyarság tanácsadó és segélyező irodája is, melynek több mint 40.000 korona önkéntes adományokból befolyt pénzüsszeg áll a rendelkezésére, hogy a támogatásra szorult szegénysorsú magyarok helyzetén könnyítsen. Minél feszültebbé vált a viszony az olaszok és horvátok között, annál nyomottabbá vált a magyarság hangulata. A jugoszláv hatóságok dicséretreméltó előzé-

kenységet tanusítottak ugyan irántuk, eddig egyetlen magyarnak sem esett Fiumében bántódása, de a helyzer napról-napra bizonytalanabb lett és nyugtalanítóbb. Az éjszék pedig még kevésbé voltak nyugodtak. Szüntelenül ropogtak a puskák és szóltak a gépfegyverek, hogy a betörőket és fosztogató katonaszökevényeket elriasszák.

Szombaton, november 2-án a rendőrség behatolt az olaszok főhadiszállására, a „Filod-amattica” helyiségeibe és kikergette onnan az olaszokat, a kitűzött olasz zászlót pedig eltávolította. Vasárnap délután két olasz lelőttek a korszón, mert éltették Olaszországot. A kikötőből állandóan lövések és robbanások zaja hangzott a város felé. A lövések a hajók fosztogatóinak szóltak, a robbanások pedig a fiumei kikötőben veszteglő német tengeralattjárókat vitték a tenger fenekére. Maguk a német tengerészek sülyesztették el buvárhajóikat.

Végre hétfőn reggel befutott a fiumei kikötőbe az első olasz hadihajó. Egy siktengeri torpedó-hajó kötött ki az Adamich moló mellett, melyet később két kisebb torpedónaszád követett. Az egész olasz lakosság ott tolongott a tengerparton, a horvát hatóságok azonban nem engedték partraszállni az olaszokat. Csupán az admirális hagyhatta el adjutánsa kíséretében a hajót és óriási tüntetőtömeget kísérte a városházára ment. Onnan Vio sindaco kíséretében a volt kormányzói palotába mentek dr. Lenaz főispánhoz. Ugy hírlik, hogy amerikai hadihajók is érkeznek Fiuméba.

Hétfőre megnyugodott a fiumezágráb-gyékényesi vasutvonal és a magyarok közül többen megkockáztatták az elutazást.

Vermes Ernő

DIÓSI DIUATHÁZ GYULÁN

CIPŐI OLCSÓK, SZÉPEK, ELEGÁNSAK.
Rőfösáruk legolcsóbb beszerzési forrása.

Népművelési- és faluvezetői tanfolyam

A szegedi Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület az iskolán kívüli nemzetnevelés elmélyítésére a falun és tanyán működő tanítók és tanítónők részére nyári népművelési- és faluvezetői tanfolyamot rendez Szegeden. A tanfolyamon Szeged, Baja, Hódmezővásárhely th. városok, Bács-Bodrog-, Csanád-, Csongrád és Békés vármegyék tanítói és tanítónői vehetnek részt. A tanfolyam 1938. július 4-én kezdődik és július 10-én fejeződik be. A tanfolyamon kiváló szakértők 30 előadást tartanak s ezenkívül 3 tanulmányi kiránduláson vesznek részt a hallgatók. A tanfolyam igazgatója a DEMKE elnökségének felkérésére Hibner József szegedi népművelési titkár. A felvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást ad Békésvármegye törvényhatósági Népművelési Bizottsága Gyulán.

Hallotta? . . .

— hogy negyedmillió pengővel fizetéseképtelenséget jelentett az orosházi Nemeskéri Testvérek gabonakereskedőcég. Az aktívákat legfeljebb 70.000 pengőre becsülik, ennek dacára a cég 50 százalékos kielégítést ajánl. Egyik hitelező csődöt kért a cég ellen, amit a törvényszék egyelőre nem rendelt el, mert bevárja előbb az egyezkedési tárgyalások eredményét.

VISSZHANG

Gazdaságpolitikai és társadalmi hetilap
Megjelenik minden vasárnap
Felelős szerkesztő és kiadó:
VERMES ERNŐ
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BÉKÉSCSABÁN, Andrassy-ut 7.
Engel Hirlapiroda. Tel. 253.
GYULÁN, Vad-ucca 3. Tel. 31.
Előfizetési díj egy évre 5 pengő.
Hatóságoknak, vállalatoknak, pénzintézeteknek mellékkiadványokkal együtt 30 pengő.
Hirdetések hasábmillimétersoronként 10 f.
Nyomatott Leopold Sándor nyomdájában Gyulán.